

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 120.
Miesięcznie „ 40.
za roznośnienie
5.00 fen. miesięcznie.
Z przesyłką poczt.
Kwartalnie Mk. 135.
Miesięcznie „ 45.
Poza Łodzią egz. 2.10
W Ameryce 1/2 dolar.
miesięcznie.

**Pamiętajcie
o żołnierzu
w ołocie.**

REDAKCJA

w ŁODZI
Al. Kościuszki Nr 41
TELEFON 28,

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota, dnia 21 sierpnia 1920 roku.

Z Warszawy i biur ogłoszeń, ogłoszenia do Rozwoju przyjmują wyjątkowo „Reklama Polska”

Za terminowe wyznaczenie ogłoszeń administracja nie odpowiada.

CENA OGŁOSZENI: Przed tekstem mk 4 w tekście mk 5 za tekstem 2.5) mk nekrologi mk. 3 za wiersz petitoryj. Drobnogłoszonim 40 fen. za wyraz Komunikaty mk. 3. — Ogłoszenia zamieszczone 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem w tekście dla ogłoszeń podzielona na sześć lamów za tekstem na 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4, lub 6 lamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można za nią w „Rozwoju” w ZGIERZU u p. Lechia Kiosku.

Do P. p. Członków Stowarzyszenia Właścicieli Mieruchomości na m. Łódź,

Kawina bolszewicka zalała część Królestwa kongresowego, w ogniu wrażyim zginęły resztki obywateli, ocalałe z niedawnych czasów rabunkowej gospodarki okupantów.

Nadludzkim wysiłkiem żołnierza wróg został odrzucony na dalszą przestrzeń; z której jednakże tem wścieklejszy w swej niemocy nie przestaje zagrażać naszej Ojczyźnie, naszej cywilizacji.

Opuszczone przez wroga obszary jednakże, jak po płomiennym lawinie, przedstawiają dający się z trudnością opisać obraz zniszczenia.

W tym czasie powstał Obywatelski Komitet Wykonawczy Rady Obrony Państwa, którego zadaniem jest niesienie pomocy narodowi w tak krytycznej chwili.

Nema wątpliwości, że jedyną myślą teraz winno być możliwie bliższe współdziałanie z Obywatelskim Komitetem Wykonawczym, który ogłosił samoodatkowanie się obywateli naszego miastu w stosunku 2 % od posiadanych kapitałów realności, bądź dochodów.

Pomimo znanego ogólnie nader trudnego położenia właścicieli domów w obecnym czasie, wzywamy wszystkich członków naszego Stowarzyszenia do składania przypadającego od nich podatku na obronę Ojczyzny do kasy Wojskowej ul. Zawadzka Nr. 11.

Chwila jest groźna, potrzeby wielkie, niezbędne jest więc jaknajśpieszniejsze współdziałanie.

Zarząd.

Stowarzyszenie Właścicieli Mieruchomości
m. Łodzi, ul. Krótka Nr. 4.

2652-1

Brawura w wojsku.

Najważniejszym pewnikiem zwycięstwa dla każdej armii jest duch, który odzwierciedla istotę żołnierza, a następnie wiara w dowództwo.

Są to tak ważne czynniki, że one przeważnie decydują o losach wojen.

Ne można jednak im tylko przypisywać zwycięstwa, składają się na to różne inne przyczyny, dobra broń, znakomita intendentura, a wielu razach i wypadek.

Deszcz w ośrodku, najje wzbranie Piawy zwyciężyło się w niemymy stonnu do zwycięstwa, która odniosła armia włoska w ostatnich zapasach z Austrią.

Na ważniejszym jednak czynnikiem w wojnie polskiej była w wielu wypadkach niesłychana

na brawurą!

Co to jest brawura? Rozmach? Nie. Sam rozmach nie zrobi nic. Skobolew pod Plewną chciał sztucznym rozmachem zająć pozycje, ale stracił tam 200000 żołnierza i cofnął swoje projekty. Na brawurę składają się trzy czynniki; fantazja, temperament, odwaga.

I wiele wojen, które Polska pomyślnie zakończyła, zawdzięczać trzeba brawurowym atakom wojsk polskich.

W tych wypadkach, zwłaszcza w wiekach ubiegłych, zwycięstwo przypadło w udziale konnicy, która dawniej pierwsze skrzypce grała w każdej armii.

Tej brawurze musi Polska przypisać wygraną bitwę pod Kircholmem, gdzie 8000 husarzy polskich w ciągu paru godzin rozbiło 32000 szwedów, to jest olbrzymią armię jak na te czasy, tej samej brawurze wypada policzyć dwie bitwy pod Chocimem pod wodzą Chodkiewicza i Sobieskiego. Ten ostatni brawurowym impetem wtoczył armią 400.000 turecką pod Wiedniem do Dunaju, a potem pędził ją ze swoją 30000 husarją aż na Węgry i byłby zupełnie zmiądzzył, gdyby nie zażycie i intrygi Habsburga.

Najważniejszy jednak atak brawurowy armii polskiej zapisał wypada na wąwóz pod Samosierrą ufortyfikowany działami i upiętrzony karabinami ówczesnej piechoty w historii wojen. Każdy historyk wymienia ten atak, boć nabrał on wszechświatowego znaczenia.

Istnieją tak zwane pewniki strategii wojennej. Do tych pewników należy i to przekonanie że jazda takie go wozu, jak Samosierra, w ten sposób jeszcze bronionego, wiaść nie potrafi.

Brawura jednak żołnierze polskiego obaliła wszystkie teorie i wykazała najdowodniej, że dla niej nie istnieją żadne formuły strategiczne.

I w dzisiejszej walce, pomiędzy wojskami polskimi a szarańczą bolszewicką, pędzoną do boju nahajką, lub karabinem maszynowym nie poślednią rolę odgrywa ta brawura polskiego żołnierza.

Garść młodzieży, nieobeznanej ze sztuką wojenną i niewprawnej, rzuca się na przeważające siły bolszewickie i osiąga w krótkim stosunkowo czasie sukcesy olbrzymie. Opieszałość i gnuśność na wojnie nie popłaca, aby zwyciężyć trzeba chcieć zwyciężyć.

Do zwycięstwa pcha żołnierza cel uświęcony i samowiedzi świętej sprawy.

Czy nie z brawurą szedł ks. Skorupka na śmierć? Czy nie z brawurą idą nasi młodociani harcerze, czy nie z brawurą prowadzi do ataku dwie rory sam dowódca frontu północnego Haller. Oto mamy najlepsze dowody, co może brawura i dla tego odzywamy się do naszych żołnierzy, aby tego ducha, tego impetu, tej brawury nigdy nie tracili, jeno szli do boju jak huragan miażdżąc, masakrując wroga służalca żydowskich wodzów.

W. Cz.

Kwestja cieszyńska.

—0—

„Mądry Polak poszkodzi”, powiada przysłowie, mądrość ta jednak nie polega na naprawie szkody, lecz na wyszukiwaniu przyczyn, które ją wywołały, na medrkowaniu na ten temat i gontwie za winowajcami. Ujawniło się to w ostatnich czasach także i w sprawie Śląska Cieszyńskiego. Przegrałszy łaniebnie, skrzywdzono nas niedopodziejanie, a my zamiast się zdobyć na energiczny protest, a całą swą wolę i siłę skierować w kierunku ratowania tego, co do uratowania byłoby jeszcze możliwem, zaprzęliśmy sobie czas i zużyliśmy energię na szukaniu „winowajców”. Miania tropienia za winnymi warasta, zarzuty krzyżują się ze sobą tak, iż niema już jednego czynnika, wmięsanego w tę sprawę, by mu ktoś winy nie zarzucił.

I tak: czynniki śląskie zwalają winę na Warszawę, która okazała się niedołężną, za mało energiczną, która wreszcie bagatelizowała sobie całą sprawę. Rząd warszawski znowu twierdzi, że winny czynniki śląskie, bo nie mogły się do ostatniej chwili zdecydować na to, czego właściwie chcą: plebiscytu, ugody, czy arbitrażu. Prasa socjalistyczna chciałaby obarczyć winą narodową demokrację, „Robotnik Śląski” nawet całą „burżuazję”, śląscy politycy „burżuazyjni” znowu twierdzą, że główną winę ponoszą socjaliści, którzy do ostatniej chwili opierali się plebiscytowi, obwiniają też redaktora „Dziennika cieszyńskiego” za jego kierunek. Słowem, chaos i błędne koło. Jak się sprawa przedstawia w istocie?

Winy, w pełnem tego słowa znaczeniu, nie można przypisać nikomu, błędy natomiast wszystkim. Błądą była cała akcja już od samego założenia. Najpierw za dużo czynników rościło sobie pretensję do decydowania o polityce, należało się trzymać. Głos decydujący chciał mieć i Rada Narodowa, i Główny Komitet plebiscytowy i wreszcie Delegat rządu polskiego. Pół biedy było w momentach, w których dochodziło między tymi czynnikami do porozumienia, jak to się działo za delegatury posła Zamorskiego, gorzej, gdy delegat Łafinik nie uznawał Rady Narodowej, a równocześnie Komitet plebiscytowy, uznając Radę, mimo to prowadził politykę na swoją rękę.

Brakło dalej ciągłości w pracy. Nie było skrytylizowanego planu. Już sam fakt, iż w paru miesiącach mieliśmy aż czterech ludzi na stanowisku delegata, nie świadczy na korzyść akcji. Tak samo nie mogło być mowy o planie jednolitym w Radzie Narodowej, skłconej sztucznie z przedstawicieli wszystkich stronnictw, decydującej z zastrzeżeniem, iż nie wolno się przegłosować — votum separarum jednego stronnictwa mogło obalić w prezydium każdą uchwałę. Za dużo było główek, a brakowało naprawę głowy w tej całej robocie.

To są główne błędy naszej akcji w sprawie Śląska Cieszyńskiego. Należałoby do nich jeszcze dodać błędy, popełniane w Warszawie, ale ponieważ bezpośrednio ze sferami tamtejszemi nie stykałem się, nie chcę ferować o tem, co znam tylko z drugiej ręki.

A teraz pewne usprawiedliwienie naszego stanowiska, naszego niezdecydowania i zygakowatości naszej metody działania. Czesi byli atakującymi, myśmy ataki odparali. Nic więc dziwnego, że Czechom łatwo przyszło działać z pewnym planem, podczas gdy my każdy swój ruch musieliśmy zastosowywać do ruchów nieprzyjaciela, a nie zawsze mu można było z oczu wyczytać, co on przez to, czy owo posunięcie osiągnąć

właściwie zamierza. Mielśmy przecież do czynienia z przeciwnikiem, którego psyche przez wieki całe kształtowała się w kierunku nabycia jak największej dozy chytryści.

Wreszcie kwestja, czy lepsza z naszej strony polityka byłaby nam co pomogła? Mam wrażenie, że nie. Wydaje mi się, iż gdyby nawet sam Cavour na spółkę z Bismarckiem zabrali się byli do obrony naszej sprawy, to byłoby przegrani, bo sprawa była już dawno przecież zadecydowana, to wszystko, co się potem działo, to tylko komedia. Obiecano Śląsk Czechom i robiono wszystko, by się on Czechom dostał. Plebiscyt odwołano, dawano czas i możność Czechom do odpowiedniego przygotowania go sobie, zresztą — na wypadek, gdyby głosowanie źle dla Czechów wypadło — miał on mieć charakter tylko informacyjny. Ponieważ zaś trafiła się sposobność obdarzenia nas bez plebiscytu, więc się z tą operacją pospieszono.

Witos jedzie do Małopolski.

WARSZAWA 20—9 (PAT) Dziś wieczorem wyjeżdża prezydent Witos w towarzystwie wice-ministra robót publicznych Dudka i szefa sekcji dra Studzińskiego do Krakowa i Małopolski.

Wojska ros. opuszczają polski korytarz.

NAUEN 20 | 8 (PAT) Według informacji ze źródeł niemieckich Prus Wschodnich wojska rosyjskie opuszczają polski korytarz.

Porozumienie Francji i Ameryki w kwestji polskiej.

LJON 20—8 (PAT) Według informacji z Waszyngtonu sekretarz Stanów Zjednoczonych do spraw zagranicznych oświadczył, że nota Milleranda do rządu w Waszyngtonie wskazuje na zupełną zgodę, istniejącą pomiędzy Francją a Ameryką w sprawie konfliktu rosyjsko—polskiego.

Lloyd George a franc. pogląd na sprawę polską.

PARYZ 20—8 (PAT) Lloyd George w przejeździe przez Francję przyjął wizytę Lorda Derby, który go zaznajomił z poglądami rządu francuskiego na sprawę rosyjsko—polską.

Tylko 5,000 lokomotyw.

NAUEN 20—9 (PAT) Przebywający w Berlinie szef rosyjskiej komunikacji Łamanosow oświadczył przedstawicielom prasy, że zamierza zawrzeć układ z przemysłem niemieckim w sprawie dostawy lokomotyw jakoteż innych materiałów technicznych. Rosja potrzebuje 5,000 lokomotyw. Dopóki jej stosunki transportowe nie polepszą się, nie można myśleć o żadnych transportach.

Ozy na tem koniec?

WIEN, 20 | 8 (PAT) „Telegraphen Compagne” podaje z Paryża: Rząd francuski wystosował do rządu niemieckiego notę, w której żąda ukarania kolejarzy którzy zatrzymali pociągi kolejowe z materiałem wojennym dla Polski.

Pruski minister spraw wewnętrznych wystosował do ambasady francuskiej pismo z wrażeniem ubolewania z powodu zajęć, które pociągnęły za sobą ofiary.

100 wiecór amerykańskich.

BAZYLEA 20 | 8 (PAT) Piszą z Nowego Jorku. Delegaci 4 milionów Polaków amerykańskich zorganizowali przeszło w 100 miastach Stanów Zjednoczonych wielkie zgromadzenia. Wielki nakładca amerykański pochodzenia polskiego oświadczył, że Polska zwalcza dziś wroga, który grozi zagraża całemu światu. Wskazał on również, że Ameryka była pierwszą, która oficjalnie oświadczyła się za jej niepodległością.

Paskarze.

KATOWICE (wł.) Co raz częściej wykrywane są wagonowe wysyłki tłuszczów i bydła z G. Śląska do Berlina. Tropienie szajki paskarzy jest w toku.

KROL HUTA. Król, Haski podkom. ży-

Witos o ludności i ziemiach oswobodzonych od bolszewików.

(Od. wł. korespondenta.)

WARSZAWA. 20 8 Premier Witos udzielił gronu dziennikarzy bliższych szczegółów z oswobodzonych ziem. W. i. powiedział: W potężnych marszach postępuje żołnierz polski na wschodzie około 50 km. dziennie. Armja, ożywiona olbrzymim zapalem, spodziewa się zupełnego zwycięstwa. Bielsk i Brańsk (na południe od Białegostoku) zajęte. Wśród bolszewików po płoch i przerażenie. Po lasach wylapuje mniejsze oddziały ludność wiejska, broniącą swych siedzib. Chłopi utrudniają bolszewikom odwrót. Na zajętych przez wroga obszarach był naogół stosunek włóścian do zie-

mianstwa poprawny w kilku tylko miejscach skorzystała służba folwarczna z rządów sowieckich. Krótko trwale rządy bolszewickie odznaczyły się grabieżą; ogołocono wieś z koni i bydła. Zbiory z powodu szybkiego odrotu przeważnie ocalały. W miastach mieli bolszewicy sprzymierzeńców w miejscowych żydach, komunistach, którzy występowali niekiedy przeciw wojskom naszym z bronią w ręku. Ludność jest teraz zupełnie wyleczona z wszelkich sympatji bolszewickich i przysyła do przekonania, że tylko w rządach własnych znajdzie ostoję i dalszy rozwój.

Nareszole są wieści z Moskwy.

WARSZAWA. 20-8 (PAT) Wydział prasowy ministerstwa spraw zagranicznych komunikuje 2 depesze, przesłane na imię ministra Sapiehy z Moskwy: „Ministerstwo spraw zagranicznych. Wasze depesze będą natychmiast do ręczone waszej delegacji. Żadne przeszkody nie są stawiane delegacji i radiotelegraficznemu komunikowaniu się z Warszawą. Podpisano:

Cziczerin.

WARSZAWA, Sapieha, ministerstwo spraw zagranicznych 18 sierpnia.

Wasza delegacja prosi o zawiadomienie was, że jej stacja radiotelegraficzna będzie komunikowała się z Warszawą od godz. 2 do 4. Podpisano Cziczerin.

General Weygand o polskiej kontraofensywie.

WARSZAWA. 20 | 8 (PAT) W rozmowie z korespondentem francuskim Gentym o operacjach, które doprowadziły do pogromu armji bolszewickiej, znakomity generał francuski Weygand, szef sztabu generalnego marszałka Focha, wyraził niedwuznacznie swoją opinię o działalności naszego naczelnego dowództwa i generałów polskich. Generał Weygand powiedział: Wspaniałe zwycięstwo polskie wciągnie za sobą konsekwencje o nie obliczalnej ważności dla sytuacji międzynarodowej. Ono skonsoliduje państwo polskie, którego istnienie jest konieczne dla bezpieczeństwa Francji. Niemcy które już miały nadzieję wejść w stosunki bezpośrednie z sowiektami, aby rzucić czerwone armje przeciw wrogowi, będą zmu-

szone wyrzec się osiągnięcia temi środkami przekreślenia traktatu wersalskiego. Jeśli polscy kierownicy będą umieli wyciągnąć korzyści z tego zwycięstwa, mam pewność, że armja bolszewicka w najkrótszym czasie straci wszelkie znaczenie. To zwycięstwo, które jest powodem wielkiego święta w Warszawie, jest zwycięstwem polskim! przewidujące operacje wojskowe zostały wykonane przez generałów polskich na zasadzie polskiego planu operacyjnego. Moja rola jako też rola francuskich misji francuskich ograniczyła się do wypełnienia kilku punktów szczegółów wykonania. Współpracowaliśmy z największą chęcią w tem zadaniu. Nie pozostało. To bohaterki naród polski sam siebie uratował.

Zaburzenia na Górnym Śląsku.

BYTOM. 19 8. (PAT) W uzupełnieniu wiadomości wczorajszych wypadków w Katowicach stwierdzić należy ogromne rozgoryczenie ludności Górnego Śląska, wywołane zachowaniem się komendanta, wojsk koalicyjnych, który mimo ogłoszonego stanu oblężenia wycofał się z wojskiem za miasto. Wycofanie się francuzów za miasto powitali Niemcy wielką radością, uważając je za swoje zwycięstwo.

Pomimo ogłoszonego stanu oblężenia o godz. 3 wieczorem wyruszyły na miasto tysiące Niemców głoszących, że idą rozprawić się z polakami. Napady rozpoczęła Sicherheitswehra, która rozdała broń cywilnym Niemcom b. wojskowym.

Uzbrojeni Niemcy udali się do Deutscheshaus, w którym mieści się siedziba komitetu plebiscytowego. Wezwali oni Sicherheitswehrę do przeprowadzenia rewizji w komitecie pod pretekstem, że znajduje się tam broń. Kiedy personel komitetu nie dopuścił Sicherheitswehry do gmachu, tłum przypuścił szturm. Pracownicy komitetu zmuszeni byli użyć broni.

W ciągu 2 godzin odbywała się strzelanina z rewolwerów, karabinów i granatów ręcznych. Niemcy wdarli się do restauracji na parterze obłali sprzęty ete-rem i benzyną i podłożyli ogień. Na piętro zaś rzucili zapalone wiechcie słomy. Gdy płomienie dosięgły wszystkich pięter a obrońcom wyczerpała się amunicja musieli się poddać. Tylko niektórym udało się zbiedz. Ci, którzy dostali się w ręce Niemców zostali w okropny sposób pokaleczeni 3 zabito na miejscu.

Kilku dogorywa w więzieniu. Jednego z polaków przy którym znaleziono broń, Sicherheitswehra rozstrzelała Dr. Jarzyka, przewodniczącego komitetu, okropnie pobito. Tłum, który się wdarł do komitetu zdemolował całe urządzenie i zniszczył akta.

wności wykryła w magazynach w firmie Leinkant i w inspekcji górniczej olbrzymie składy ubrań i produktów których wartość przenosi 3 mil. mk. Okazało się że tak ubrania jak i produkty magazynowo oddawna i uprawiano pasek. Sledztwo w toku.

Patriotyczny czyn żołnierzy.

WARSZAWA, 19 (PAT) Żołnierze i oficerowie 41 suwalskiego pułku piechoty samo-

Następnie o godz. 9 wieczorem część demonstrantów udała się do redakcji gazet. Redakcję gazety ludowej doszczętnie zdemolowano. „Gazetę Robotniczą Górnoszląską, zakłady jubilerskie Braci Westrzyńskich skład broni Czapllickiego, restaurację Górskiego, spał ten sam los. Ekscyty trwały do rana.

BYTOM. 20. (PAT) W Katowicach sytuacja nadal zaostrzona. Polacy przystąpili przedewszystkiem powiecie Katowickim do utworzenia zbrojnej samoobrony. Samoobrona ta rozpoczęła się od rozbrojenia Sicherheitswehry jako wrogiej i niebezpiecznej dla ludności polskiej. W nocy z czwartku na piątek samoobrona polska rozwinęła swoją działalność w Boguchach, Szopienicach, Dębrowce, w Hucie Laura i S. mianowicach, a częściowo i koło Mysłowic. Polacy niemiecka została częściowo rozbrojona, częściowo ciekła. Walki trwały wczoraj w nocy i toczyły się dal przez cały piątek. Byli zabici i ranni po obu stronach. Wymienione wyżej miejscowości opanowane zostały w zupełności przez Polaków również dworce kolejowe, a to w tym celu, aby uniemożliwić przetransportowanie Sicherheitswehry i niemieckich bojówek. Niemcy z Katowic i powiatu uciekli do zachodnich powiatów górnośląskich. Podobno w piątek wieczorem miały udać wojska francuskie i włoskie do miejscowości, panowanych przez Polaków w celu ich rozbrojenia. Jak słycać, Polacy oświadczyli, że złożą broń tylko pod tym warunkiem, jeżeli Sicherheitswehra zostanie natychmiast rozwiązana, a zaprowadzone strażnice zostaną pod komendą koalicyjną.

BYTOM. 20.8 (PAT) Dziś rozpoczął się na Górnym Śląsku generalny strajk robotników w polskiej na znak protestu przeciw gwałtom niemieckim w Katowicach.

rzutnie złożyli jako dar na rzecz skarbu państwa 196 tysięcy marek polskich 1750 rubli carskich 55 rubli złotem 140 rubli srebrem.

PRZYMIERZE OBRONNE.

NAUEN. 19.8 (PAT) Dzienniki wiedeńskie donoszą o zawarciu przymierza obronnego między Cesarstwem Jugosławiją Rumunją i Austrią, skierowanego przeciwko węgierskim roszczeniom do odzyskania granic poprzednich. Głównym organizatorem tej polityki jest szeski minister Bevesz.

Balsze sukcesy kontrofensywy polskiej.

Rozstrzelanie zdrajców niem. na Pomorzu. Zajęcie Brześcia. 18.000 jeńców. Patrijotyczna postawa ludności cywilnej. Zacięte walki pod Lwowem.

WARSZAWA 20,8 (PAT) Front północny. Na-za kontrakcja na Pomorzu doprowadziła do odzyskania Brodnicy i Nowego Miasta. W walkach pod Brodnicą nieprzyjacieli stracił do 100 zabitych. Przechwyconych na współudziale z bolszewikami Niemców w liczbie 8 rozstrzelano. W rejonie Plocka po wyparciu nieprzyjaciela w peryferji miasta piechota nasza w pościgu za nieprzyjacielem dotarła do linii Strozewo-Cepewo, biorąc jeńców oraz 9 karabinów maszynowych wraz z amunicją. Przy obronie przyczółka odznaczył się dowódca przyczółka major Mościński oraz ludność cywilna, która z całym poświęceniem i bohaterstwem brała udział w walkach ulicznych, ponosząc znaczne straty. Po odwróceniu bolszewickim stwierdzono nieludzkie zniecanie się nieprzyjaciela nad ludnością i jeńcami. Wśród ofiar barbarzyństwa bolszewickiego znajdują się 4 sanitariuszki. W rejonie Ciechanowa oddziały nasze odniosły szereg poważnych sukcesów, łamiąc ostatecznie grupowanego tam przeciwnika.

Miasto Ciechanów, które przed paroma dniami zmuszeni byliśmy opuścić, zostało ponownie odzyskane. W związku z powyższymi sytuacją wojsk bolszewickich, operujących na przestrzeni pomiędzy Wisłą a granicą niemiecką, staje się coraz bardziej krytyczną.

Oddziały naszej 1-ej armji ścigają nieprzyjaciela, wycofującego się w bezładzie w kierunku na Ostrow.

Front środkowy: Zwycięska ofensywa wojsk frontu środkowego rozwija się świetnie. Dnia 19 b.m. o g. 22 oddziały 3-ej dywizji legionów wkroczyły do Brześcia. Wschodnie forty już zostały obsadzone. W Drohiczyńcu wzięto do niewoli sztab 17-ej dywizji nieprzyjacielskiej oraz część sztabu i oddziałów 8-ej i 27 dywizji. Wszystkie dowództwa z najwyższym uznaniem podkreślają wysoce obywatelskie i patrijotyczne zachowanie się ludności cywilnej świeżo wyzwolonych

terenów.

Poszczególne wsie przyprowadzają całe partie jeńców, walcząc skutecznie w razie napotkanego oporu. Liczba jeńców, wziętych w ciągu dni ostatnich wzrosła do 18.000. W rejonie Hrubieszowa oddziały nasze powstrzymują napór występującego aktywnie przeciwnika.

Front południowy: Na odcinku północnym nieprzyjacieli posuwają się ostrożnie naprzód, dążąc do opanowania Bełżca. Pod Lwowem wojska, broniące miasta, ponownie zadaly dotkliwą porażkę armji konnej Budiennego. W świetnej szarzy kawaleryjskiej pod Kulikowem oddziały pułk. Bumla zarządy parę szwadronów nieprzyjacielskich. Również pod Pikułowem zrzęcznym manewrem nocnym zdołano otoczyć większy oddział Budiennego, zmuszając go do poddania się.

Na południowym skrzydle spokój. O przeprawę pod Mikolajowem na Dniestrze walka w toku. Naczelne dowództwo W. P. sztab generalny.

TORUN 20 | 8 (PAT) Komunikat obozu warownego Toruń. W związku z pomyślną sytuacją na głównym froncie ofensywna akcja na Pomorzu postępuje w szybkim tempie. Dnia 18 b. m. po południu po zaciętej walce z bolszewikami Gołub i Dobrzyń zostały obsadzone przez oddziały załogi toruńskiej. W nocy tego samego dnia nasze oddziały, wzmocnione przez posiłki wielkopolskie, zajęły Brodnicę. Akcja nasza rozwija się na Liczbark i Nowe Miasto. Lotnicy toruńscy obrzucali obozy nieprzyjacielskie pod Lipnem bombami z bardzo dobrym skutkiem.

Dowództwo obozu warownego, Hauser.

Postępy wojsk naszych.

LUBLIN 20,8 (PAT) Dnia 19 jedna z dywizji legionowych po krótkim boju zajęła Łosice. Nieprzyjacieli wycofuje się nadal w popłochu na Drohiczyń. Wzięto 6000 jeńców i znaczną ilość materiału wojennego. Grupa majora Jaworowskiego zajęła Mordy, biorąc 100 jeńców i wiele taboru; ludność cywilna wylapuje kryjących się po lasach rozbitków bolszewickich. W rejonie na południowy zachód od Włodawy wyla-puje się rozbitków 58 dywizji sowieckich. Na wschód od Chełma oddziały nasze wyrzuciły nieprzyjaciela ponownie za Bug. Ogółem zdobycz naszych wojsk

w ciągu ostatnich 3 dni wynosi około 10.000 jeńców, 1500 wozów z materiałem technicznym i prowiantem, 32 dział, 112 karabinów maszynowych. Jest to obliczenie zdobyczy niezapelné, ponieważ brak meldunków w tym względzie od niektórych oddziałów. Według otrzymanych wiadomości bolszewicy na Białej Rusi i Ukrainie mobilizują ludność męską i natychmiast wysyłają na front. Wśród świeżo zmobilizowanych przysyłanych na front szerzy się ogromna dezercja. Z powodu ostatnich walk stan liczebny pułków sowieckich bardzo niski. Nastroj naszego żołnierza doskonały.

Pilsudski do ludności ziem odzyskanych

WARSZAWA. 20,8 (PAT) Na terenach oswobodzonych od najazdu bolszewickiego ogłoszono następującą odezwę:

Ludu polski! Rząd bolszewicki zalał sporą polać naszego kraju wojskami swymi. Zasiępniony chwilowym powodzeniem, zwlekając z odpowiedzialnością na propozycje pokojowe polskiego rządu, parł na Warszawę hordy dzikusów w złudnej nadziei odzyskania stolicy. Nas prawych gospodarzy na naszych ziemiach chciał uczynić swymi niewolnikami. Ludu polski! Przeliczył się rozzuchwalony wróg! Zasilone licznymi ochotnikami wojska, stojące pod moim dowództwem w piorunowym ataku pobily nieprzyjaciela na południu i na północy i odrzuciły go od Warszawy. Roz-

bite i odciete bandy bolszewickie blakają się jeszcze i kryją po lasach grabiąc i rabując dobytek mieszkańców. Ludu polski! Stań jak jeden mąż do walki z pie-rzchającym wrogiem; niech żywa noga najeźdźnika nie wyjdzie z polskiej ziemi. Za poległych w obronie Ojczyzny Ojców i Braci, za zniszczone zbiory, za zrabowane zagrody niech karzące twoje pięści, zbrojne w widły, w kosy i cepy, padną na karki bolszewików. Wziętych żywcem odstawiajcie w ręce władz najbliższych wojskowych lub cywilnych. Niech wróg w odwrocie nie zazna ani chwili wytchnienia, niech wszad nań czyha śmierć i niewola. Ludu polski! Do bro-ni!

Podpisano Pilsudski. Warszawa 16. sierpnia 20.r.

Powstanie na Ukrainie.

LWOW 20—7 „Gazeta Lwowska” podaje; Na całej linii Dniestru wybuchło powstanie po stronie ukraińskiej, wywołane rek wizycjami koni, zboża oraz mobilizacją ludności męskiej

do 38 lat. Powstanie ma charakter ukraiński: 361. pułk bolszewicki w Tyraspolu przyłączył się do powstańców.

Dobra rada, ale kto z niej skorzysta.

PARYŻ. 20,8 (PAT) Journal de Debats wyraża radość z powodu zwycięstw, odniesionych przez Polską, które będą miały zbawienny wpływ na ogólną sytuację polityczną. Dziennik uważa jednak, że aby do-brodziejstwo tego polepszenia nie poszło na marne Polacy muszą odczuwać iż zachód, którego sprawy bronią, nie jest obojętny na ich los. (akurat?). Obawia-

zkiem zasadniczym sojuszników jest przeszkodzić temu, ażeby obrona Polaków była sparaliżowana przez zarządzenia, osłabiające ich siłę. Sprawa amunicji musi być, natychmiast jasno postawiona, mocarstwa muszą przedsięwziąć wszelkie środki, ażeby swobodny przewóz jej do Polski był zapewniony.

KRONIKA

— Nabożeństwo żałobne.

Dziś przy wypełnionej i bogato deko-rowanej świątyni odbyło się uroczyste nabo-żeństwo za spokój duszy ś. p. księdza Ignacego Jana Skorupki, które urządzili księdzu kole-dzy i przyjaciele zmarłego bohatera, wśród grona przepelniających kościół Św. Krzyża obecnych było sporo dawnych uczniów ks. pre-fekta.

Mszę żałobną za duszę ś. p. Skorupki odprawił ksiądz kanonik Szmidel prałat kapituły Łowickiej, mowę zaś wygłosił ks. Rybus gorący kaznodzieja, który w pięknym przemówieniu poruszył enoty ś. p. Skorupki w sto-sunku do Ojczyzny.

Dowiadujemy się, że wśród duchowień-stwa powstała myśl wmurowania b. prefek-towi łódzkiemu Skorupce tablicy pamiątkowej.

— Do koligów!

Do wydziału prasowego przy M. W.

Szanowni koledzy!

Szykujcie jak najwięcej bibuły na front! Żołnierze rosyjscy b'ć się nie chcą, za sprawę bolszewicką. Zmuszają ich ku temu kartaczo-wnice ustawione z tyłu. Bibuła niech im za-pewni szczęśliwy pobyt w Polsce.

Red. Rozwoju.

— Dzieci polskie dla swego żołnierza.

Dzieci na półkoloniach letnich postanowiły część swego cukru przeznaczyć dla her-baciarni na dworcu kaliskim, która obsługuje żołnierza polskiego. Z tąd urosło 50 funtów faryny, którą skłodzona będzie herbata żołnie-rzowi jadącemu na front.

Niech ten przykład zachęci nie tylko inne dzieci, ale i starszych do czynienia podobnych stepstw.

— Worbunek inwalidów.

Na podstawie zezwolenia Min. Spraw Wojskowych rozpoczął wydział wykonawczy związku inwalidów wojennych Rzeczypospolitej Polskiej werbowanie inwalidów do służby woj-skowej ochotniczej.

Kole łódzkie zaciąga swych członków w lokalu przy ulicy Gdańskiej Nr. 57.

Lista strat.

Z dowództwa oddziałów ochotniczych do-wiadujemy się, iż listy strat ochotników będą ogłoszone około 25 sierpnia.

—METALE PÓLSZLACHECNE DLA WOJSKA.

Z pewnych sfer społeczeństwa miejscowego zwrócono się do D-twa miasta z zapytaniem, czy nie należałoby urządzić zbiórki metali pólzslachetnych na po-trzeby wojska.

Witając śniejatywę powyższą z największą radością, zwracam się z prośbą o jej rozwinięcie do wszy-skich kół społeczeństwa miejscowego.

Wszystkie metale pólzslachetne pożądane i skła-dać je można w drobniejszych ilościach w oddziale 1 D-twa Miasta Sienkiewicza 24, w ilościach większych zaś zawiadamić powyższy oddział ustnie lub pi-sem, celem zabrania.

Przy sposobności przypominam, że wszelki szmelc metalowy pochodzenia wojskowego, nie wyłączając szmelcu żelaznego, a więc łuski, szklanki, odłamki pocisków armatnich, paski miedziane, części palników, kule karabinowe i szrapnelowe itp. winien być przez posiadaczy zgłoszony, poczem zostanie wyplaconą stosowną premją w przeciętnym razie podlega konfiskacie bez wynagrodzenia.

Sprawa Wąsowicza.

W czwar. i wczoraj odbywała się w Sądzie Wojennym sprawa Wąsowicza, kiedyć naczelnika P. K. U. w Łodzi. Sprawa prowadzona jest podług nowej procedury sądowej.

Procedura tem się odznacza, że świadek zainteresowany w sprawie może nie zeznawać. Oskarżonego bronią adwokaci Piotr Kon i Askenaze.

CECH PONCZOSZNIKÓW W ŁODZI NA RZECZ PANSTWA.

Na zebraniu starszych i podstarszych cechów pończoszników i trykotarzy 15 b.m. uchwalono opo-datować członków wymienionej branży, pobierając

Zbożali stratą najukochańszego syna, składamy najgłębsze i najszczerze z serc naszych płaczące podziękowanie tym wszystkim, którzy przyjęli udział w oddaniu ostatniej posługi

Stefanowi Pogonowskiemu

porucznikowi i dowódcy i baonu 28 pułku strzelców Kaniowskich,

poległemu na polu walki pod Radzyminem,

a w pierwszym rzędzie Sz. Duchowieństwu, generałowi Olszewskiemu, panom Oficerom i kolegom poległego oraz żołnierzom, którzy ciało ukochałego dowódcy wynieśli na swych rękach z placu boju.

W ciężkich tych chwilach pociechą naszą jedynie jest ta, że złożył on życie w obronie drogiej nam wszystkim Ojczyzny, że to życie nie zmarniało, ale wystrzeliło gorącym uczuciem do tej, której wszystko jesteśmy obowiązani złożyć w ofierze.

Rodzice i siostry.

1 proc. rocznego dochodu od majątku i 2 proc. od zarobku miesięcznego na rzecz obrony państwa. Należną kwotę należy złożyć w lokalu cechu przy ul. 6 Sierpnia (Benedykta) 36, 2 piętro godz. przyjęć od 3-8 po poł. dziś, jutro, w poniedziałek i wtorek 24 h.m. od godz. 5-8. W razie niezapłacenia ściągane będą pieniądze przymusowo.

— Pogrzeb ś. p. Pogonowskiego.

Pogrzeb ś. p. porucznika Stefana Pogonowskiego zamienili się w Łodzi w olbrzymią patriotyczną manifestację. Olbrzymi orszak odprowadzał na miejsce wiecznego spoczynku dzielnego bojownika za wolność Polski.

Rodzice ś. p. Stefana mogą być dumni ze swego Syna, mają czem bół swój oszanować. Syn wyrósł na wielkiego bohatera kraju, na obronę Ojczyzny.

W mowie, kaznodzieja zaznaczył, że ś. p. porucznik Stefan bawił w Łodzi przed tygodniem, wtedy do rodziców swych powiedział:

Jeżeli do dwudziestego nie zgine, nie zgine na wojnie. Ale zdaje mi się, że w tym czasie rozstrzygną się życia mego losy.

I poszedł na cmentarz Łódzki, wybrał sobie miejsce na grób na Starym Cmentarzu Katolickim i w tydzień potem legł na tym Cmentarzu, bo tego sobie życzył. Tu mnie częściej będziecie odwiedzać, tu mi przyniesiecie kwiaty. Generał Haller tak cenił ś. p. Pogonowskiego, że zaproponował dla niego pomnik na polu walki, gdzie dzielny ten oficer poległ.

Łódź może być dumna ze swojego syna, może być dumna, że w tym realnym grodzie takie podniosłe duszy wyrastają.

— Zbiórka ochotników do S. O. na m. Łódź

Komenda Straży Obywatelskiej na m. Łódź zwoła wszystkich bez wyjątku ochotników, zapisanych do S. O. na m. Łódź do gremialnego stawienia się w niedzielę 22 b. m. punktualnie o godz. 11 rano w parku Źródlika, przy Wodnym Rynku. Wezwanie powyższe dotyczy jak ochotników, zapisanych w Biurach Zaciągowych S. O. tak i tych, którzy objęci są wykazami Stowarzyszeń i związków.

— Ćwiczenia wojskowe w S. O. na m. Łódź.

Pierwsze ćwiczenia wojskowe ochotników straży obywatelskiej na m. Łódź odbędą się dziś w sobotę 21 b. m. o godz. 7 wiecz. przy Wodnym Rynku w Szkole policyjnej.

— Karygodny brak obywatelskości.

Dochożą nas wieści o wysoce nieobywatelskiej postawie mieszkańców pow. Brzezińskiego podczas rekwizycji wozów na potrzeby armji. Pomimo że ilość zarekwirowanych wozów wynosiła nie więcej, jak 1-2 na wioskę, — z wozów, dostarczonych w dn. 17 b. m. przez wójtów do Brzeziny, ani jeden nie nadawał się do użytku.

Tego rodzaju postępowanie ludności wiejskiej pow. Brzezińskiego, nie uświadamiającej sobie widocznie, dotąd całej powagi sytuacji, wymaga szybkiej i energicznej interwencji powołanych czynników administracyjnych.

— Prace plebiscytowe w Kaliskiem.

Kaliski Komitet zjednoczenia ziem plebiscytowych z Macierzą rozwija nader ożywioną działalność. Utworzono subkomitety plebiscytowe w całej ziemi Kaliskiej. Subkomitet we wsi Kleczew zebrał na rzecz akcji plebiscytowej 39,000 mk, w miasteczku Warcie 5,272 mk.

— Dość ochotniczek.

„W myśl rozkazu M. S. Wojsk. wstrzymuje się werbunek ochotniczek do O. L. K. przy D. O. G. Łódź na czas nieograniczony.”

— Rozprzedawanie ziemniaków.

k) Na wczorajszym targu władze znów rozprzedały około 3,000 korcy ziemniaków pomiędzy ludność, po ćwiartce każdemu. Ponadto rozprzedano po cenach maksymalnych pod kontrolą organów wykonawczych urzędu walki z ichwą około 600 korcy ziemniaków.

— Kara śmierci na paskarzy.

k) Począwszy od dnia 19 sierpnia weszła w życie nowa ustawa o walce z lichwą wojenną, zatwierdzona przez Sejm w dniu 2 lipca r. b. W myśl tej ustawy zastrzeżono kary za lichwę aż do konfiskaty całego majątku oraz kary śmierci. Od decyzji do sumy mk. 1,000 nie przysługuje prawo apelacji. Łódzki Urząd Okręgowy walki z lichwą, oraz jego ekspozytury w Zgierzu, Łęczycy, Łasku, Pabjanicach, oraz niedawno otwarta w Brzezinach, rozpoczęły już urzędowania podług nowej ustawy.

— PRZEJECHANY TRANWAJEM.

a) Wczoraj o godzinie 6 wieczorem motorniczy tranwaju N. 105, Stanisław Lichocki, na ul. Głównej przed domem N. 5 najechał na Stanisława Taszka za mieszkałego przy ul. Miedzianej N. 5 pracownika tranwajowego. Wypadek był tak nieszczęśliwy, że koła tranwaju obcięły mu lewą nogę niżej kolana i złamały lewą rękę. Poszkodowanego pogotowie Ratunkowe przewiozło do szpitala przy ul. Drewnowskiej.

Teatr Polski.

Od poniedziałku 23 b.m. kasa Teatru Polskiego (od g. 10 do 2 w gmachu teatru) rozpoczyna sprzedaż biletów na pierwsze widowisko, które odbędzie się we czwartek dnia 26 b.m. o g. 8 wieczorem a które wypełni 3 aktowy dramat narodowy St. Wyspiańskiego pt. „Wyzwolenie” W sztuce tej zaprezentuje się cały personel artystyczny z p.p. Sienicką, Trembińską, Dunikowską, Wernirówną oraz z p. Nowakowskim Leszczycem na czele pod wodzą reżyserską Al. Zelwerowicza na tle kostiumów i dekoracji malowanych przez art. mal. A. Pranaszkę, z ilustracją muzyczną dzieł Szopena i przy współudziale licznej rzeszy statystów. Widowisko poprzedzi przemówienie dyr. Al. Zelwerowicza.

Ofiary.

NA CZERWONY KRZYŻ.

A. Perczyńska: E. Joss zebrane na weselu u p. Szprengiera mk. 600 W Z mk. 10 Z Warsztatów Mechanicznych K. Scheiblera mk. 100

Zamiast kwiatów na grób ś. p. kochałego wójta

poległego na polu walki składają Stefan i Waciu mk 100.

NA ŻOŁNIERZA POLSKIEGO.

Z okazji imienin p. Marji Olszewskiej składa Karol Zuels mk. 30 Czesonik Katarzyna składa jako karę mk 20 Marszał Franciszek mk. 50 Zamiast kwiatów na trumnę ś. p. Krajewskiej składa M. Boniuska mk. 20 Albińska mk 70 Z okazji imienin B Kermerówny przełożonej szpitala przy ul. Karola 28 składają pielęgniarki mk 150. Z okazji imienin p. Bol Kermer składają pracownicy zbiornij miejskiej mk. 200 Jarzębiński mk. 50. Zamiast wieńca na grób ś. p. drogiego brata składa Stefanja W. 100 mk.

NA ARMJĘ OCHOTNICZĄ.

Sąd Pokoju 5. Okr. przesyła złożone przez Franciszkę Oborską, w spr. K. 1688—19 mk. 300. Sąd Pokoju 5 Okr przesyła złożone przez Franciszkę Oborską, w spr. K. 1476—19 mk. 200 Sąd pokoju 5 Okr. przesyła złożone przez Karolę i Bertę małż. Klaus; Antoniego i Karolinę małż. Michel wskutek pogodzenia się w spr. K. 1722—19 500 m. Sąd Pokoju 5 Okr. przesyła złożone przez Józefę Rutkowską w spr. K. 208—20 mk. 300 K. T mk 25 P Krysiak mk 20 Al. Jankiewicz mk. 100. Na weselu Stefana Dolinskiego zebrano od gości mk. 91, Mąż Pawliccy rub. 10 sreb. Zebrane 15—8 na nabożeństwo w kaplicy szpitalnej przy ul. Drewnowskiej 75, przez chorych i personel mk. 1000 Zamiast wieńca na trumnę poległego śmiercią bohaterską ś. p. ks. Ignacego Skorupki byłego T—wa „Oświata” składają Władysław i Macja Suwalscy 100 mk. Z okazji imienin naszej siostrzyczki Marysi składamy Zdzich Wiesio i Władzio Suwalscy mk. 100.

Sklada Sz. Unikowski Al. 1—go Maja 25 za pośrednictwem rady prawnego Elektrywni Łódzkiej, pana Jurkowskiego jako dobrowolną ofiarę przy polubownem załatwieniu „sprawy” mk. 3000.

p. M. Kolodziejski składa ściągnięte od p. M. za nie dotrzymanie umowy mk 100

Komunikaty.

Wszystkim matkom.

chrześnym w Pabjanicach i nadobnym a dobrym Pabjaniczankom ślą z frontu serdeczne pozdrowienia ochotnicy komp. alarmowej 31pp. Poczta pol Nr. 155 p Wlkp.

Zygmunt W. Henryk Skoczylas B. Pawłowski Jan Cieślak. K. Pietrzak J. Kacała Wł. Kowalski B. Kurasiński St. Runcer J. Caachuła, Kudajol inni.

Narodowa Organiz. Kobiet.

Członkinie, które zapisały się do szczyta zechcą łaskawie zgłosić się do Organizacji, ul. Moniuszki Nr. 11, od godz. 6—9 wiecz.

Wspierajcie Czerwony Krzyż!

Składajcie Ofiary! Kupujcie Znaczki!

Ufundowanie łożka własnego imienia — 8000 mk.

Utrzymanie łożka własnego imienia — 500 mk. tygodniowo.

Składki członkowskie od 6 mk. Członkowie wieczyści — 1000 marek.

Od dnia 1 lipca wpłynęły następujące znaczniejsze ofiary:

- 1 (Związek Przem. Włók. w P. P. 500.000 M. — 2) K. Scheibler T. A. 100.000 M. 3) Bank dla Handlu i Przem. 10.000 M. — 4) Stow. Rolnicze 10.000 M. — 5) Bielicki i Ska D. H. 20.000 M. — 6) Złoz. w Urz. Walki z Lichwą i Spek. 13.435 M. — 7) L. Spiess i Syn (zebr. przy sprzed. sachar.) 19177 M. — 8) Dyr. Zand 1000 M. — 9) Zebr. na wiecu młodz. d. 8—7 3814. 15 M. — 10) Jen. Olszewski złoz. d. jego dysp. przez Augustynowicza 9000 M. 11) Złoz. w admn. „Pracy” 9103.75 M. — 12) Lissner B. 1000 M. 13) Złoz. w admn. „Rozwoju” 13.073 50 M. — 14) Z matcu piłki nożn. d. 25—7 2120 M. — 15) Złoz. w admn. „Kurjera Łódzkiego” 7503.75 M. — 16) Złoz. w admn. „Rozwoju” 11.163.50 M. — 17) Łódzk. Sp. Arc. Uz. „PaX” 5000 M. — 18) Polski Stdep S. „Fontes” w Widzewie 1000 M. — 19) Stow. Mijarów i Rob. mówiąc pp. niem. 2319 25 M. — 20) Złoz. w admn. „Głosu Polskiego” 1007 M. — 21) Gmina Broce 2522.50 M. — 22) Złoz. przy naucz. sanit. w Ciojnach 1641 M. — 23) H. Luburg St. 1000 M. — 24) Jakubowski H. 1000 M. — 25) Markus Kon T. A. 3000 M. — 26) Z pu-szek wpłynęło 21.237.77 M. —

Dezertor.

Stchórzyłem podiel Uciekłem z wedety,
Wstrząsa mną strachu dzikiego potęga.
Tułam się, błędny, bez kresu i mety,
Włóczęga!

Spokoju nie mam we dnie, ani w nocy;
Gdy wspomnę czyn swój, zgroza włos mi
jeży!

Któż mi da radę, któż mi ku pomocy
Przybieży?
Głodny już dwa dni nic nie miałem w
gębie,

Nocą wędruję, w dzień, jak zając drzemię.
Gdybyż się schować gdzie w największą
głęboką

Pod ziemią
Dezertor! Z pola uciekłem i z bronią,
Najsroźsza kara minąć mnie nie może!

Pst! Tetent słyszę... to pewno mnie gonią!
O Boże!

Trzeba zejść z drogi, co strach we mnie
budzi...

W las! w las! W zarośla, w gęstwiny bez
końca!

Minę tę chatę! Ja się boję ludzi
I słońca!

Prędzej! ach, prędzej! Wiatr mi oidech
tłumi...

Prędzej, bo ludzie z chaty mnie zobaczą!
Znów słyszę tetent... Nie, to w uszach
szumi

Rozpacza!
Cóżem uczynił? Czy jak pijane
Mam—i śmierć widzę, idącą przez pole...

Zdrajca! dezertor! tchórz—mam wypisane
Na czole!

Kruk siadł na drzewie... Precz! Ten kruk
mi kracze,

Że śmierć mnie wita z każdego załomu—
Ani rodziny mej już nie zobacze,

Ni domu!

Ach, nie mnie marzyć o rodzinnej strzesze,
Niema spokoju, gdziekolwiek się udasz!
W las! w las! Na suchym drzewie się
powieszę,

Jak Judasz
K—C. („Ojczyzna")

Przysięga Kaszubów.

Wydział prasowy Inspektoratu Generalnego Armii Ochotniczej nadsyła nam depeszę datowaną z Wejherowa z dnia 16 sierpnia do generała broni, Józefa Hallera.

Strażnicy mowy polskiej i drogi do morza naszego, Kaszubi, zebrani na wiecu obrony państwa dnia 15 sierpnia, przysięgają stanąć w szeregi armii generała broni Hallera, bronić wszystkimi siłami, do ostatniej kropli krwi, naszej polskiej ziemi i złożyć na ołtarzu Ojczyzny życie i mienie, dopóki nasza Matka Ojczyzna z pożogi wojennej nie powstanie na nowo, wielka i potężna. Podpisano Komitet Obrony Państwa w Wejherowie. (PAT).

CORSE
Zielona № 2.

Po raz 1-szy w Łodzi!
Pan radca w kąpielach

Program wieczoru i śmiechu!
Arcywesoła komedia w 5 aktach

1) W zakładzie kąpielowym. 2) Na skrzydłach miłości 3) Pierwsze spotkanie. 4) Falszywa dama w kobiecie. 5) Kto kocha, cierpieć musi!

Rozpoczęcie egzaminów w polskich szkołach średnich.

Nazwa szkoły	Adres szkoły	Godz. przyjęć	Początek egzaminów.
8-o klasowe gimnazjum Heleny Miklaszewskiej	ul. Sienkiewicza 61.	5-7 wiecz.	26 sierpnia o g. 8 i pół
8-o klasowe gimnazjum im. El. Orzeszkowej	Aleje Kościuszki 21.	10—1 rano.	26 sierpnia o g. 8 i p.
Państwowa Szkoła Handlowa Żeńska	ul. Cegielniana 70.	10—1 rano.	26 sierpnia o g. 8.
8-o klasowe gimnazjum Z. Półkowskiej i W. Macińskiej	ul. Wólczańska 55.	11—2 rano.	26 sierpnia o g. 9.
8-o klasowe gimnazjum Janiny Pryszewiczówny	ul. Sienkiewicza 55.	1—3 rano.	26 sierpnia o g. 9.
8-o klasowe gimnazjum Stanisławy Rajskiej	ul. Sienkiewicza 37.	8—10 rano.	26 sierpnia o g. 9.
8-o klasowe gimnazjum Lucyny Sienkiewskiej	ul. Piotrkowska 157.	10—2 rano.	26 sierpnia o g. 9.
8-o klasowe gimnazjum R. Sobolewskiej	ul. Długa 80.	10—1 rano.	26 sierpnia o g. 9.
8-o klasowa Szkoła Handlowa Żeńska C. Waszczyńskiej	ul. Zielona 15.	10—12 rano	26 sierpnia o g. 9.
Progimnazjum H. Cholewickiej	ul. Piotrkowska 120.	10—3 rano.	26 sierpnia o g. 9.
Progimnazjum M. Hansenówny	ul. Piotrkowska 209.	10—2 rano	26 sierpnia o g. 9.
Gimnazjum Państwowe im. M. Kopernika	ul. Nowo-Cegielniana 9.	11—1 rano:	26 sierpnia o g. 8 i pół
Szkoła Realna z wydz. Handlow. Zgromadz. Kup. m. Łodzi	ul. Dzielna 58:	10—2 rano.	26 sierpnia po pol. w gmachu gim. żeńskiego ul. Wólczańska 55.
Szkoła Realna J. P. Sz. U. H. Dyr. K. Wiśniewski	ul. Dzielna 50.	10—12 rano.	26 sierpnia
Gimnazjum Miejskie	ul. Sienkiewicza 44.	10—12 rano.	26 sierpnia
Gimnazjum B. Brauna	ul. Dzielna 51.	25 i 24 sierp. 9—12 rano.	w gmachu gimnazjum Magalifowej, Wschodnia 26 sierpnia o g. 2-ej.
Gimnazjum T-wa Oświaty	ul. Placowa 13.	10 i pół—1 r.	26 sierpnia
Gimnazjum K. Tomaszewskiego	ul. Ogrodowa 26.	9—12 rano.	26 sierpnia o g. 9.
Gimnazjum A. Zimowskiego	ul. Targowa 63.	10—1 rano.	26 sierpnia o g. 9.
6-o kl. Szkoła Handlowa T-wa Szerzenia Wiedzy Handlowej	ul. Długa 45.	10—12 rano.	26 sierpnia o g. 9.
Szkoła Koedukacyjna M. Zarzyckiej.	ul. Sienkiewicza 51.	9—12 rano.	26 sierpnia o g. 9.

W 8 kl. szkole Handlowej Żeńskiej
C. Waszczyńskiej Zielona 15
Egzaminy dla nowowstępujących rozpoczną się 26 sierpnia. Lekcje 30 sierpnia.

OWOCE
polecają sklepy
Warszawskiego Ziemiańskiego
T-wa Mieczarskiego
sprzedaż hurtowa od 5 funtów
Aleje Kościuski № 29

Progimnazjum Mężka E. Krygiera
w Łodzi ul. Zawadzka 9.
Egzaminy wstępne i poprawkowe rozpoczną się 25 sierpnia, lekcje zaś 1 września r. b.
Podania do kl. podwstępnej, wstępnej, I, II, III, i IV przyjmie kancelaria szkoły codziennie od 10—1.

OBWIESZCZENIE.
Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi zawiadamia, że poczynając od 23 b.m. dołączane będą nowe arkusze kuponowe do 5 pr. listów zastawnych serii VII-ej (trzeciego okresu). Dla dokonania dołączenia winny być złożone oryginalne listy zastawne w celu opatrzenia ich odpowiednimi stemplami.
2656—5

Mk. 500 nagrody
We wtorek, dnia 17 sierpnia o godz. 6.10. na st. Łódź-Kaliska dwaj żołnierze odebrali rze czy of. p.p. mówiąc że jest chory (są to: koszyk, siódło, walizka, płaszcz i zamiast karabina wydano przez pomyłkę sztucer myśliwski innego oficera.
Proszę o przyniesienie zwrot sztucera lub wskazanie gdzie się znajduje do „przechowania bagażu”, za powyższą nagrodą.

Mlekawki Stanisław zagubił paszport rosyjski wydany w Piotrkowie, oraz kartę rejestracji wydaną w Łodzi.
8907—3
Papik Juliusz zagubił paszport niemiecki oraz rosyjski wydany w Łodzi, Ruda Fab. ul. Piotra 115.
8947—2
Bermer Juliusz, Łagowa 3 zagubił paszport polski wydany w Łodzi.
8948—2

OGŁOSZENIE.

Celem ustalenia pretensji Rzeczypospolitej Polskiej do Rosji wzywa się niniejszem wszystkich, którzyby z poniżej uwidoczionych tytułów mieliby jakakolwiek pretensję do byłego rządu zaborczego, aby bezwzględnie złożyli uzasadnione swe żądania.

Wszystkich tych, którzyby posiadali jakiegokolwiek dane dotyczące poniżej podanych tytułów 1) do 4) wzywa się, aby takowe również zgłosili w moim biurze, Aleje Kościuszki 3, w Łodzi.

Inżynier drogowy powiatu łódzkiego.

1) Należność przypadających osobom fizycznym i prawnym, wynikające z umów z rządem rosyjskim lub jego organami zawartych w przedmiocie wszelkich dostaw, wykonania budowli, przedsiębiorstw etc. oraz w przedmiocie wykonania prac wszelkiego rodzaju.

2) Z ewakuowanego inwentarza i majątku, przynależnego do urzędów państwowych (urządzeń techniczne, jakie mają być zwrócone, oraz obliczenia wartości inwentarza, nie podlegającego zwrotowi). Środki żeglugi rzecznej i komunikacji lądowej wraz z materiałem drogowym, inwentarz techniczny, archiwa, akta, dokumenty i zbiory naukowe.

3) Rewindykacja kapitałów specjalnie przeznaczonych do wydatkowania na terenach b. zaboru rosyjskiego, a znajdujących się pod zarządem rosyjskim instytucji centralnych.

4) Wykazy ilości taboru rzecznej, przypadającego do rzek, względnie ich odcinków jako przechodzących w posiadanie Polski a) w 1914, b) dn. 30 | II 1917 roku c) w dzień obecny.

6-o klas. Szkoła Handlowa
Łódzkiego T-wa Szerzenia Wiedzy Handlowej,
ul. Gdańska (Olaga) 45

zawładam, że egzaminy wstępne i poprawkowe rozpoczyna się 24 sierpnia, lekcje zaś 30 sierpnia r. b.
 Podania przysyłuje kancelarja szkoły codziennie od godziny 10 do 1-ej w południe.
 Absolwenci szkoły korzystają z praw narówni z wychowankami szkół państwowych.

Dyrektor szkoły: Roman Tulin.

Kupuję

bizuterje brylanty
złoto srebro platyna
 zegarki płać ceny najwyższe
Sienkiewicza 20 m. 10
 part. ost. wejście 2529-5

Kupuję.

płać najlepsze ceny za
 brylanty, złoto, stare srebro,
 perły, stare zęby, futra i
 garderobe,
 Piotrkowska 9, P. Kohn,
 lewa oficyna, II piętro.
 2449-12.

Drobne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

A.A.A. Kupię meble, dywany, garderobe, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe, płać najlepiej. Wólczajska 45, m. 6, Chrzanowicz. 7575-00

A.A.A. Kupię meble, dywany, garderobe, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe, płać najlepiej. Benedykta 28, m. 13, parter, Łaznyk. co 2 dz. 8448-5

A.A.A. Do sprzedania torby w większej ilości. Wólczajska 222 m. 17, od 1-5. w s s 8774-1

A. Łóżka, szafy, otomany, stół, krzesła, różne drobniaki sprzedam. Piotrkowski 261, m. 4, front 8798-2

A. Meble różne maszynę, zegar Kolyskę sprzedam tanio Piotrkowska 225-5 8713-1

A. Meble różne dębowe sprzedam bardzo tanio. Ul. Sienkiewicza 59, m. 21, oficyna II wejście. 8842-1

Okazyjna wyprzedaż gotowych ubrań, męskich, damskich i dziecięcych, niżej ceny kosztów a mianowicie, bekieszki chłopskie, burki, spandnie, ubranka dziecięce, palta damskie, spodnie, halki z sybiru kaftany męskie i damskie, chustki z figonji oraz różne towary manufakturowe. P. Gerszon, Piotrkowska 31, poprzeczna oficyna, parter. c s p 8840-2

Kto chce kupić lub sprzedać dom, wille, majątek ziemski i t.p. niech się zgłosi do Biura Handlowego Taszyckiego, Piotrkowska 90. Rejestracja bezpłatna. 8679-2

Do sprzedania suczka, wilczel rasy 3 miesięczna. Rozwadowska 14, w sklepie. 8851-1

Okazyjnie do sprzedania nowa szkoła Różyckiego (na forte pian.) Wiadomość od 1-2. Przejazd 59, m. 36. 2

Kupię (Historję Literatury Polskiej) Chrzanowskiego używaną lub nową. Zgłoszenia do „Rozwoju” dla p. Belńskiego.

Sprzedam dwie ma Głory z prosiatami. Wiadomość: Wodna 12 u właściciela. 8838-1

Prasa duża gwintowa

do sprzedania. Wiadomość: Wodna 12. 8837-1

Kupię rolwagę na resorach Oferty pod „Rolwaga” do „Rozwoju”. 8869-2

Do sprzedania materac sprężyny nowy w trzech częściach i 2 krzesła. Wiadomość w sklepie Staro-Zatzevska 101. 8867-1

Dom do sprzedania, komunikacja tramwajowa. Dowiedzieć się można ul. Przędzelniana 40 m. 2 gospodarz, W. Olszewski. 8870-3

Sklepu spożywczy sprzedam Gubernatorska 12. 8895-1

Ziemię, 4 morgi z małym zabudowaniem sprzedam. Wiadomość ul. Roberta Nr. 10 przy Brzezińskiej. 8892-5

2 garntury mebli sprzedam. Kilińskiego Nr. 152 u gospodarza. 8896-2

Różne:

A kuszerka Nowakowska powróciła, przyjmuje od 9-12 i 3-6. Dzielna 34. 8765-3

A kuszerka Pipikowa dla pań przyjezdnych lokal. Piotrkowska 132, m. 14. co 2 dz. 8797-8

A nauczycielkę (z 8 klas. wykształceniem, praktyką na pensjach lat 7) poleca zakładem naukowym biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 109. p n w c s 8692-1

Do odstąpienia zaraz pokój ameblowany z oddzielnym wejściem na I piętrze. Złota 14 7, m. 16. c s 8845-1

Ogródnik rolnik z długoletnią praktyką, dobremi świadectwami poszukuje posady od 1 października, poczta Stryków Ogródnik, Bagalski. w c s 8781-1

Pończochy i skarpetki mocne i tanio, poleca fabryka. Skład „Bazar, Piotrkowska 243, hartownia detal. co 2 dz. 8831-12

Poszukuje pokoju z urządzeniem i kuchnią, cena bez różnicy w okolicy Nowego Rynku Adres: Śr. dnia 12, cukiernia p. Jarmicka 8861-1

Chłopiec uczelny i pracowity potrzebny do posyłek. Skład, apteczny Kilińskiego 148. 8858-1

Potrzebny służący z dobrymi świadectwami na wieś. Orła 9. 8843-2

2 lub 3 pokoje z kuchnią i wygodami w śródmieściu odnajmę od 1 października b. r. Temu kto może mi wypożyczyć na hipotekę 100 tysięcy, chrześcijanowi pierwszeństwo. Łaskawe oferty sub. F. F. 60 w redakcji „Rozwoju”. 8892-1

Jan Czechowski z Kola ziem Kaliskiej poszukuje rodziców zamieszkałych w 1913 roku w Łodzi Widzowska 119. Znanych i krewnych wiadzących gdzie się obecnie znajdują, proszę o wskazanie ich adresu pod Odrębny Batalion 1-go pułku strzelców wojsk siberijskich, porucznikowi Czechowskiemu w Chełmie. 8895-1

Zaginiony portfel u p. Urychsa na bilardach, Piotrkowska 45 portfel jest własnością biednego sieroty który tam jest jako posługacz i stanowi cały jego majątek, zawiera 400 mk. i paszport wydany przez wójta gm. Żytno, na imię Jana Bender. Łaskawy znalazca zechce wrócić także za wynagrodzeniem. 8799-1

Ubrania męskie od dziecięce od 200, 1250 marek pięcie i panieńskie od 425, ubrania ze sztucznej tkaniny 60, obuwie kurtki, spodnie koszule, kałesony towary loklowe najtaniej poleca chrześcijańska składnica towarowa pod firmą (armark Łódzki” Piotrkowska 44, 1sze piętro, front. 8658-1

Służąca do wszystkiego ze świadectwami i pościelą potrzebna zaraz. Sienkiewicza 37 m. 5. Zgłoszenie między 8-10 rano. 8877-1

Stróż zaraz potrzebny wiadomość ulica Aleksandrowska Nr. 22 u gospodarza. 8876-2

Na wychowanie przyjmę chłopczyka 2 tygodniowego nie chreżony zdrow i milej powierchowności, adresy w „Rozwoju” pod A. H. 8870-1

Młody człowiek z sześcioklasowym wykształceniem, wolny od wojska poszukuje posady biurowej. Oferty pod „Wolny” w „Rozwoju”, 8888-3

W dniu 16 2. na poczcie przy okienku pozostawiłem portfel w którym znajdowało się 120 m. i dokumenty. Łaskawy znalazca zechce zwrócić tylko dokumenty pod: Stacja miejska Benedykta 7, Muszyńska. 8891-7

Skradzono świateczko tymczasowe na pożyczkę długoterminową № 497937 z dnia 1 sierpnia 1920 r. na sumę mk. 205 f. 40 wydane przez wójta gminy Żeromina na imię Kazimierzy Sulikowskiej. 8897-3

Poszukuje szycia w prywatnym domu na wsi lub w mieście Adresy przyjmuje „Rozwoj” sub „szycie” 8403-2

Wagi sklepowe trzy odważnikami potrzebne są zaraz do sklepów wojskowych Adres składać w „Rozwoju” sub „wagi”. 6897-3

Zagubiono dokumenty

Walczakowski Bolesław Promyka 16, zagubił paszport rosyjski wydany w Ciążaju. 8825-1

Tracz Feliksa Piotrkowska 78 zagubił torebkę z paszportem wydanym w Łodzi. 8818-1

Kolodziejska Janina Andrzejka 41, zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8844-1

Niedzielska Zofja, Andrzejka 41 zagubiła tymczasowy paszport wydany w Łodzi. 8845-1

Wajnsberg Frajda, Konstancyńska 30, zagubiła paszport tymczasowy polski wydany w Łodzi. 8450-1

Zagubiono zaświadczenie rejestracji poborowej z roku 1885, na imię Jan Bubas. Rokicińska 100. 8850-1

Bender Jan, Piotrkowska 45 zagubił paszport, wyany z gminy Żytno. Jana Bender. 8862-1

Włodzimierski Ignacy, Przejazd 67-69, zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8884-2

Płocinski Józef Jan Krotke 7 m. 5 zagubił dowód osobisty, cdroczenie, oraz różne dokumenty. Znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. 8878-2

Ungwa Józefa zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi, Nowa 38. 8879-2

Komorowska Franciszka Wilcza 12, zagubiła dowód osobisty wydany w Warszawie. 8876-2

Czeszek Anna, Wysoka 10, zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8873-5

Pożński Jan zagubił paszport francuski, kontrakt i metrykę urodzenia. Zwrócić Kilińskiego 126 do stróża. 8949-1

Wyrzykowski Andrzej Trelenberga 50, zagubiła kartę węglową. 8872-1

Czeszek Anna, Wysoka 10, zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8875-3

Cukierman Lejbusz, Wolborska 54, zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi. 8871-3

Zginęła karta węglowa Szmul Bauma, Zgierska 17. 8868-1

Ne wazykówna Józefa Nowo-Sikawska 18, zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8899-3

Stachowski Ludwik zagubił legitymację chlebrwą na 4 osoby. Koparnika 34. 8890-1

Wawrzynski Edmant, Pańska Pańska 59, zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 8886-3

Hanke Eugenia zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. Długa 123. 8874-3

Wsiadając do tramwaju przy ul. Piotrkowskiej róg Andrzejka zagubiono portfel z dokumentami wojskowymi, łaskawy znalazca zechce takowy zwrócić za wynagrodzeniem pieniężnej zawartości portfela, według adresu wskazanego w dokumentach lub Przędzelniana Nr. 30, Walewska. 8874-3

Dopierala Jan zagubił legitymację węglową, Piotrkowska 261 8900-1

Kubicki Feliks zagubił tymczasowy dowód osobisty wydany w Łodzi. Marysińska 6. 8982-3

Chajneman Adolf zagubił kartę rejestracji wydana w Łodzi bilet wojskowy rosyjski wydany w Łasku. Rozwadowska 27. 8906-1

Petas Marja zagubiła legitymację chlebową na 4 osoby. 8888-1